

Književni rodovi i vrste

Kontrolni materijal iz srpskog jezika za 4. razred | dve grupe, zadaci i rešenja

Ime i prezime: _____ Datum: _____

Materijal je za vežbu kod kuće. Reši zadatke bez gledanja u rešenja, a zatim proveri odgovore. Rezultat nije školska ocena.

Ovo je osnovna provera oblika, odabranih književnih vrsta i pojmova. Nije potpuna provera svih književnih rodova niti zamena za tumačenje celog dela i zadatke koje daje nastavnik.

Kratak podsetnik

Književni tekstovi se razlikuju po načinu pripovedanja i obliku. U pesmi su česti stih i strofa; u priči pripovedač iznosi događaje; u drami govor likova često prati didaskalija. Basna govori o ljudskim osobinama kroz životinje i obično ima pouku.

Primer

Ako lisica u priči razgovara s gavranom i njihovi postupci vode pouci, tekst može biti basna. Ako su njihove replike označene imenima likova za izvođenje, oblik je dramski.

Grupa A

Deset zadataka. Svaki vredi dva boda; ukupno 20 bodova.

Najpre napiši odgovor u svesci. Uz odgovor navedi obeležje teksta ili kratko obrazloženje koje potvrđuje tvoj izbor.

1. Tekst je napisan u stihovima i strofama. Koji je najverovatniji oblik?

Odgovor: _____

2. Likovi razgovaraju, a uz replike stoji uputstvo za glumce. Koji je oblik?

Odgovor: _____

3. Životinje govore, a njihovi postupci donose pouku. Koja je vrsta?

Odgovor: _____

4. Koji deo pesme čini skup stihova?

Odgovor: _____

5. Kako se zove jedan red u pesmi?

Odgovor: _____

6. Ko u pripovednom tekstu kazuje šta se dogodilo?

Odgovor: _____

7. Koja vrsta obično sadrži čudesne događaje i neodređeno vreme?

Odgovor: _____

8. Koja je osnovna odlika dramskog teksta?

Odgovor: _____

9. Kako se zove kratko uputstvo o pokretu ili osećanju lika u drami?

Odgovor: _____

10. Koja je česta osobina narodne priče?

Odgovor: _____

Grupa B

Deset zadataka. Svaki vredi dva boda; ukupno 20 bodova.

Najpre napiši odgovor u svesci. Uz odgovor navedi obeležje teksta ili kratko obrazloženje koje potvrđuje tvoj izbor.

1. U kojoj vrsti likovi mogu biti čarobnjak i začarana princeza?

Odgovor: _____

2. Šta je pouka basne?

Odgovor: _____

3. Koja dva izraza čine par vezan za pesmu?

Odgovor: _____

4. Šta je replika?

Odgovor: _____

5. Tekst priča o jednom događaju i ima nekoliko likova. Šta je najverovatnije?

Odgovor: _____

6. Koja tvrdnja važi za narodnu bajku?

Odgovor: _____

7. Šta se u drami može označiti rečima 'ulazi u sobu' u zagradi?

Odgovor: _____

8. Koja književna vrsta često ima sažetu radnju i završnu pouku?

Odgovor: _____

9. Šta razlikuje dijalog od pripovedanja?

Odgovor: _____

10. Predloži naslov pesme koja je namenjena uspavljivanju deteta.

Odgovor: _____

Rešenja i objašnjenja

Proveri tačan odgovor i pokušaj da svojim rečima objasniš zašto je tačan.

Grupa A

1. Pesa - Stihovi i strofe karakteristični su za pesmu.
2. Drama - Replike i didaskalije upućuju na dramski tekst.
3. Basna - Basna često ima životinjske likove i pouku.
4. Strofa - Više stihova čini strofu.
5. Stih - Jedan red pesme je stih.
6. Pripovedač - Pripovedač prenosi radnju čitaocu.
7. Bajka - Bajka ima čudesne događaje i često počinje neodređenim vremenom.
8. Govor likova kroz replike - Drama je oblikovana kao govor likova namenjen izvođenju.
9. Didaskalija - Didaskalija daje uputstvo za izvođenje.
10. Prenosila se usmenim putem - Narodna književnost je nastajala i prenosila se usmenim putem.

Grupa B

1. Bajka - Čudesni likovi i događaji česti su u bajci.
2. Misao koja proističe iz postupaka likova - Pouka govori šta iz događaja možemo naučiti.
3. Stih i strofa - Stih i strofa su osnovni delovi pesme.
4. Izgovoreni deo jednog lika - Replika je deo dijaloga koji izgovara jedan lik.
5. Priča - Priča pripoveda o događaju i likovima.
6. Nema poznatog pojedinačnog autora - Narodne bajke pripadaju usmenoj tradiciji.
7. Didaskalija - Zagrada opisuje scensku radnju.
8. Basna - Basna kratkom radnjom vodi do pouke.
9. Likovi neposredno razgovaraju - Dijalog je razmena reči između likova.
10. Primer: „Pesma za miran san”. Prihvatljivi su i drugi prikladni naslovi, na primer „Spavaj, dete” ili „Laku noć”. - Naslov treba da najavi uspavljivanje ili miran san; nije potrebno da bude isti kao navedeni primer.